

»Naš Dom«. Zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga, zanimivosti i. t. d. — II. zvezek. »Zadnji grof celjski« in »Iskalci biserov na otoku Sv. Duha«. — V Celju 1897. Uredil, izdal in založil Dragotin Hribar. Str. 120. Cena 25 kr., s pošto 28 kr.

V predgovoru pravi g. izdajatelj: »Slovensko občinstvo vedno povprašuje po zabavnem in ob enem podučnem berilu. To me je napotilo, da sem obudil znova v življenje knjižnico »Naš Dom«. Zbiral in nabiral bodem v tej knjižnici take pripovedi, pesmi in zanimivosti, o katerih vem, da služijo ljudstvu v prijetno zabavo, poleg pa bistrijo um in razjasnjujejo razne dogodljaje našega življenja in pojasnjujejo zgodovino našega naroda.« — Mi popolnoma odobrujemo ta rodoljubni namen izdajateljev, ker po izkušnjah vemo, kako nam še vedno primanjkuje zlasti srednjega berila za naše preproste, a najvernejše čitatelje, ki komaj čakajo nove slovenske povesti in, brž ko izide, po njej planejo; to so naši dijaki malih srednjih šol in v novejšem času tudi učenke slovenskih dekljskih šol. Taki čitatelji potrebujejo mnogo, četudi ne zgolj klasičnega berila; ako ga jim mi ne preskrbimo v slovenščini, pa posežejo po tistih groznih nemških brošurah z znanimi barvanimi naslovnimi listi, ki so še na nižji površini, nego-li so naše knjige podobne vrste . . .

S tega stališča treba soditi take knjige, kakor je »Naš Dom«, in na podlagi tega merila prvi izvorni, dasi anonimni povesti (»Zadnji grof celjski«) vkljub njeni silno preprosti in dokaj nespretni osnovi nimamo drugega prigovoriti, nego da je za čitatelje, katerim je namenjena, še vse premalo živahno in zanimivo pisana ter ima preveč zgodovinske navlake; zlasti neprimerno dolgo je zgodovinsko predavanje grofa Ulriha vpricho očeta Miroslava, ki so mu bile te reči vse znane, in vpricho gospej, katerih niso gotovo ni malo zanimale. —

Česar pa smo pogrešali v prvi povesti — zanimivosti — tega ima obilo druga (»Iskalci biserov na otoku Sv. Duha«. Povest. Ruski spisal Emilij Mušik, preložil Krutogorski). Koliko so resnične razmere, ki se tu opisujejo, in koliko je primešane pretirujoče romantike, tega seveda ne moremo in nočemo odločevati; a ker povest dosega svoj glavni namen — prijetno zabavo — in ji tudi z moralnega pogleda ni kaj prigovarjati, zato jo lahko práv toplo priporočamo vsem onim, ki si žele kratkočasnega berila.

Glede jezika pa naj bi bil g. izdajatelj še bolj skrben, in v pravopisju naj bi se bolj držal Pleteršnikovega slovarja.

Zabavne knjižnice, ki jo urejuje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središču, je izšel VI. zvezek s slično vsebino, kakor vsi prejšnji. Cena 15 kr. — Iz pripovednega dela nam je najbolj ugajal iz ruščine prevedeni: »Poštni jahalec v Sibiriji« (str. 18.), dočim se nam nekateri drugi koščki vidijo prisiljeno didaktični, in sodimo, da ne pojdejo čitajoči mladini v slast; zlasti se nam zdi posiljeno zelje zadnja basen (ali kaj hoče biti?): »Napuhu je padec za petami« (str. 32.). — Zato se mi pa vidi jako dobra misel, da se izdajatelj na platnicah obrača do svojih mladih čitateljev in jih pozivlje, naj izrečejo javno svoje želje, češ, »da ga mika zvedeti prav iz ust mladine same, kaj jo bolj, kaj manj zanima, in da se bo prav iz srca rad oziral

na želje, izražene v takih poročilih.« — To je prava pot, in ako bi se po tem pravilu ravnali izdajatelji mladinskih spisov, ondaj ne bi vsiljevali mladini spisov, ki se njim samim zde brumni in pedagoški, mladini pa se zde neslani. — Glede jezika bi imeli tu pa tam kaj malega pripomniti. V obče pa tudi ta VI. zvezek prav toplo priporočamo mladini, pa tudi učiteljem, ki so dostikrat v zadregi za krajše sestavke in koščke za pismene naloge.

Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko prinašajo v 3. številki letošnjega (VII.) letnika prav zanimive sestavke, namreč J. Vrhovca nadaljevanje »O gorskem zakonu in o gorskih pravadah«, o čemer pripravlja imenovani gospod profesor tudi za letopis Matice slovenske posebno razpravo; potem V. Steske »Beleške o nekaterih cerkvah v kočevskem dekanatu« in dr. Fr. Kosa »Loško gospodstvo l. 1630«. — V »Malih zapiskih« pa so Ivana Kunšiča »Imenoslovni paberki«, ki se nanašajo na »Kotar« in sorodna krajevna imena. Mimogrede bodi povedano, da je g. Kunšič po naših mislih tod po Levstikovem načinu malo pregloboko podoral, a tako oranje prizadeva pač mnogo truda, a prinaša malo sadu. Veliko bolj imenitno in zaslužno se nam vidi drugo delo istega gosp. Kunšiča, ki ga baje pripravlja za »Matico slovensko«, namreč — menda se nam ne bo v zlo štela ta indiskretnost — zbornik pisem Kopitarja, Metelka in drugih imenitnih Slovencev tedanje dobe do čeških učenjakov. —

Navedena vsebina dokazuje, da se »Izvestja« še vedno vzdržujejo na prejšnji višini, česar o nemških »Mittheilungen« in pa o silno neredno izhajajoči »Argi« ne moremo trditi.

Knjižnica za mladino je prinesla, kakor smo že svoj čas na kratko sporočili, v dvojnatem snopiču 22—23 pod skupnim naslovom »V domačem krogu« zbirko pesmi in povesti za mladino, ki jih je ali izvirno spisal, ali pa na podlagi hrvaških, italijanskih in nemških izvirnikov priredil Janko Leban. — Da je g. Leban izvirnim svojim proizvodom pridružil prevode iz raznih jezikov, popolnoma odobravamo, ker smo si v svesti, da nam Slovincem ni možno proizvajati toliko duševnega blaga in sicer izvrstnega blaga, da bi mogli z njim dovoljno zakladati našo mladino, ki prav mnogo potrebuje in sicer tečne hrane. Zategadelj so naši pedagoški pisatelji prisiljeni, da segajo po tujih odličnih izvirnikih. Svoje vrline kažejo pri tem prvič v izboru izvirnikov, po katerem se javlja njih okus ali neokus, in drugič pa v prevajanju samem, v prireditvi tujega proizvoda za slovensko mladino.

Glede prve točke Lebanova zbirka napreduje od kraja proti koncu; kajti iz hrvaščine prevedene povestice (na začetku zbirke) pač niso srečno izbrane, in po naših mislih jih bo mladina malo vesela; gola didaktika brez živahnega dejanja in zanimivega pripovedovanja in brez lepe oblike pač nikogar ne miče, niti odraslih, niti mladine. Izbor italijanskih in nemških izvirnikov se je bolj posrečil, dasi je tudi tukaj prevladoval didaktički moment. Pri Hardenbergovem »Pevcu Arijonu«, v katerem je — mimogrede rečeno — prenarejena staroklasiška bajka, toda le-tej na kvar, je popolnoma nepotreben tisti poučni epilog: »Dragi otroci!« itd., in prepričani smo, da otroci preko njega preidejo na dnevni red. — Hebllove povestice, izmed katerih